Відповіді на складні запитання батьків про вакцинацію

Rotary Україна

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ БАТЬКИ ЗА ВАКЦИНАЦІЮ

Національний комітет Поліо Плюс в Україні

Дякуємо за сумлінну працю, високий професіоналізм, активну участь у освітніх програмах для батьків та медиків, а також за допомогу у створенні довідника головному дитячому імунологу Києва, доценту кафедри дитячих інфекційних хвороб та дитячої імунології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, кандидату медичних наук Федору Івановичу Лапію.

Ми створили ГО «Батьки за вакцинацію» в інтересах батьків. Головна мета нашої організації - попередження інфекційних хвороб через забезпечення загальної доступності імунізації та надання достовірної інформації щодо вакцинації батькам. Ми закликаємо батьків потурбуватися про здоров'я ваших дітей вже сьогодні та не перекладати відповідальність виключно на лікарів чи державу. Цей довідник допоможе вам свідомо приймати рішення про те, як захистити вашу дитину від інфекційних захворювань. В ньому ви знайдете інформацію, яку допоміг зібрати фахівець з вакцинації – головний дитячий імунолог Києва Ф.І. Лапій.

Ми закликаємо батьків уважно ставитися до будь якої інформації щодо здоров'я ваших дітей, піддаючи сумнівам дані, отримані з ненадійних джерел. Обираючи шлях вакцинувати власну дитину, ви надаєте їй додатковий захист від інфекційних хвороб. Наші діти мають право на захист! І лише ми, батьки, можемо забезпечити дотримання цих прав у повній мірі.

Голова правління ГО «Батьки за вакцинацію»
Тимофій Бадіков

До роботи над довідником були залучені Наталія Рибачик, Олена Кукуєвицька та Олена Кожевнікова.

Вступ

Основні факти про імунізацію

Для чого дітям необхідна імунізація? 7
Як імунізація захищає дітей від хвороб? 7
Від яких захворювань проводяться щеплення в Україні? 8
Можете розповісти мені більше про захворювання, від яких захищають вакцини? 8
Якщо дитина пройде рекомендовану вакцинацію, вона буде повністю захищена від цих захворювань? 9
Чи не краще перехворіти натуральною інфекцією, ніж робити щеплення? 9

Календар щеплень

Який календар щеплень зазвичай застосовують? 10
Чому медичні працівники іноді вирішують не робити щеплення дитині? 10
Що може трапитися з моєю дитиною, якщо я вирішу не робити їй щеплень? 11
Які наслідки того, що моїй дитині деякі щеплення були проведені з запізненням? 11

Безпечність щеплень

Як я можу бути впевнений у безпечності вакцини? 13
Чому по телебаченню і в Інтернеті поширюється стільки негативної інформації про вакцинацію? 16
Чи безпечно робити щеплення маленьким новонародженим дітям? 17
Чи може вакцинація ослабити імунну систему дитини? 18
Будь ласка, розкажіть мені про побічні реакції на вакцини. 18
Чи можете Ви гарантувати, що у моєї дитини не буде побічних ефектів? 18
Чи безпечно моїй дитині проходити вакцинацію під час епідемії грипу? 19
Чи не небезпечно отримувати кілька щеплень в один день? 20
Чи можна проводити вакцинацію хронічно хворій дитині? 20
Чи правда, що в багатьох країнах діти, які мають симптоми звичайної застуди або невелике підвищення температури, проходять вакцинацію? 20
Чи існує небезпека для моєї дитини через такі компоненти вакцини, як ртуть, тімеросал, алюміній і формальдегід? 21

Досвід вакцинації

Як мені підготувати дитину до щеплення? 24
Що я можу зробити, щоб моя дитина відчувала себе більш комфортно під час щеплення? 25
На що мені слід звертати увагу після вакцинації дитини? 25
Чому батьки повинні підписувати форму згоди? 27

Додатки

Додаток А: Список вебсайтів з достовірною інформацією про імунізацію 28
Додаток В: Захворювання, які попереджаються вакцинами, внесені до списку Української національної програми імунопрофілактики 29
Додаток С: Календар щеплень для дітей та молоді 35

ВСТУП

За останні кілька років в Україні серед батьків відзначалося велике занепокоєння з приводу щеплень і навіть страх перед щепленнями. Як наслідок рівень відстрочки або відмови від вакцинації в Україні набагато вищий, ніж у більшості країн.

Ці страхи посилилися через неправдиву і невірну інформацію, яку поширюють ЗМІ, включаючи Інтернет, а також деякі медичні працівники. Не будучи медичним працівником, Ви не можете уявити, наскільки неблагополучною є ця ситуація. Оскільки імунізація може врятувати безліч життів, що є набагато безпечнішим, ніж життя без неї.

Більшість медичних працівників розуміють, що спілкування з батьками є важливою складовою їх професійних обов'язків, і вони знають, як розмовляти з батьками переконливо. Однак у них не завжди є можливість робити те, чого їм би хотілося, оскільки інші батьки з дітьми чекають у черзі, або оскільки у них є інші обов'язки. Нормально обговорити питання імунізації буває ще важче, якщо батьки занепокоєні або емоційно збуджені. Відповідати на їхні складні питання і реагувати на занепокоєння буває дуже нелегко.

Джерело: http://www.yaprivit.ru/vaccination/vaccination-achivement/

Деякі з вас, батьків, просто хочуть дізнатися більше про імунізацію, а деякі відчувають серйозні страхи і сумніви. Цей довідник допоможе вам отримати відповіді на ваші непрості запитання.

Загалом батьки мають високий рівень довіри до медичних порад, які їм надають лікарі та медсестри. Однак, якщо батьки відчувають занепокоєння або сумніви, наприклад, з приводу імунізації, вони мають бажання обговорювати це з людьми, які ставляться до них співчутливо і визнають їх занепокоєння, хоча вони можуть і не бути медичними фахівцями. Це пояснює, чому багато людей вірять неточній і свідомо неправдивій інформації, яку поширюють особи, що виступають проти вакцинації. Вони розповідають емоційні історії, вони з великим співпереживанням ставляться до страхів батьків і страждань людей, і таким чином завойовують їх довіру. Батьки вірять, що ці люди дійсно піклуються про добробут їхніх дітей.

Однак надійним джерелом інформації з цих питань є саме медичні працівники. Розкажіть лікарю, що та чому Вас турбує це питання. Якщо після відповіді у Вас залишилися сумніви та занепокоєння, прийдіть до лікаря на обговорення знову. Це дасть можливість лікарю підготувати для Вас додаткові матеріали та аргументи, що засновані на доведених наукових фактах, наданих компетентними організаціями.

Точну інформацію про імунізацію Ви також можете знайти самостійно на веб-сайтах, що містять достовірну інформацію (див. Додаток А)

У цьому буклеті зібрані найпопулярніші питання українських батьків про імунізацію, та відповіді на них.

Головний дитячий імунолог
Києва Федір Лапій

1. ОСНОВНІ ФАКТИ ПРО ІМУНІЗАЦІЮ

Для чого дітям необхідна імунізація?

Діти (так само, як і дорослі) повинні пройти вакцинацію для захисту від інфекцій, які викликають важкі захворювання, призводять до довічної інвалідності і смерті. Деякі батьки вважають, що ці захворювання більше не загрожують їх дітям, оскільки вони не знають жодної дитини, яка б на них хворіла. Однак:

- Багато захворювань, які можна попередити вакцинацією, досі настільки широко поширені в Україні, що без захисту за допомогою щеплень існує реальний ризик спалаху цих захворювань.
- Інші захворювання зустрічаються рідше, але якщо охоплення імунізацією стає занадто низьким, спалахи швидко поширюються по всій країні. Згадайте 1990-і роки, коли в Росії і Україні виникла епідемія дифтерії, від якої постраждали десятки тисяч людей.
- Деякі інфекційні захворювання зустрічаються в Україні дуже рідко або взагалі відсутні, але вони досі є в інших частинах світу. Через широке поширення подорожей українці також піддаються ризику. Тільки після повної ліквідації захворювання, як це сталося з натуральною віспою, можна безпечно припинити вакцинацію проти неї.

Як імунізація захищає дітей від хвороб?

Вакцинація стимулює організм людини для успішної протидії мікроорганізмам (бактеріям і вірусам), які викликають багато серйозних захворювань у людей. Після введення вакцини вона запускає відповідну реакцію організму, яка дозволяє дитині успішно чинити опір мікроорганізмам, якими дитина могла заразитися з навколишнього середовища чи безпосередньо від хворої людини. Для формування безпечного рівня захисту вводять різну кількість доз різних вакцин. Деякі вакцини забезпечують захист на все життя, а для деяких необхідно вводити «бустерні» дози в старшому віці (ревакцинація).

Антигени є частиною мікроорганізмів, які активують імунну

систему. Антигени у вакцинах отримують з самих мікроорганізмів. На фармацевтичному підприємстві ці мікроорганізми послаблюють або вбивають, щоб вони не могли викликати захворювання. Хоча вакцини містять лише незначну частину антигенів, з якими діти стикаються у своєму середовищі щодня, вони сприяють виробленню антитіл, які необхідні для боротьби з захворюваннями, проти яких їм було зроблено щеплення.

Від яких захворювань проводяться щеплення в Україні?

Згідно до чинного в Україні календаря щеплень вакцинація проводиться проти 10 інфекційних захворювань для немовлят, дітей, молодих людей і дорослих. Додаткові вакцини можна отримати за свій кошт в ліцензованих медичних закладах. На теперішній час в рамках Національної програми вакцинації забезпечується захист від таких захворювань:

- Гепатит В
- Туберкульоз
- Дифтерія
- Правець
- Кашлюк
- Гемофільна інфекція (ХІБ-інфекція), яка в багатьох випадках є причиною менінгіту, пневмонії та інших захворювань
- Поліомієліт
- Кір
- Паротит
- Краснуха

Після аналізу загрози захворювання, визначення ефективності та вартості вакцини можливе прийняття рішення експертами про введення додаткових вакцин до офіційно рекомендованого списку.

Можете розповісти мені більше про захворювання, від яких захищають вакцини?

У Додатку В ви знайдете інформацію про захворювання, які можна попередити вакцинацією. Якщо у вас виникають додаткові запитання, ви завжди можете поставити їх вашому лікарю.

Порівняння смертності від інфекційних захворювань у XX столітті і сучасні дані (США 2010 р.)

Захворювання	Кількість випадків смерті від захворювання		Ефективність вакцинації, %
	XX століття	2010 р.	
Дифтерія	21 053	0	100%
Кашлюк	200 752	21 291	89%
Поліомієліт	16 316	0	100%
Краснуха	47 745	6	>99%
Кір	530 217	61	>99%
Правець	580	8	99%

Якщо дитина пройде рекомендовану вакцинацію, вона буде повністю захищена від цих захворювань?

Оскільки у кожної дитини організм реагує на щеплення по-різному, дитина може не бути захищеною на всі 100%, навіть якщо вакцинацію було проведено за всіма правилами: існує вкрай мала ймовірність того, що дитина може перехворіти захворюванням, проти якого вона була вакцинована. Будь-яке захворювання у вакцинованої дитини, швидше за все, буде перебігати легко, завдяки існуючому частковому захисту. Дитина, що пройшла належну вакцинацію, НАБАГАТО краще захищена від хвороби, ніж дитина, що не була щеплена.

Чи не краще перехворіти натуральною інфекцією, ніж робити щеплення?

Ні. Хвороба завдає страждань і може призвести до смерті або серйозних ускладнень, таких як параліч при поліомієліті; пошкодження печінки або рак печінки при гепатиті В; глухота від менінгіту; пошкодження головного мозку при захворюванні на кір, Хіб-асоційований менінгіт або кашлюк; важкі вроджені дефекти розвитку при захворюванні на краснуху під час вагітності. Після вакцинації ймовірність виникнення таких важких наслідків практично дорівнює нулю.

2. КАЛЕНДАР ЩЕПЛЕНЬ

Який календар щеплень зазвичай застосовують?

Якщо у Вас ще немає примірника календаря щеплень, попросіть вашого лікаря надати його Вам. З календарем щеплень Ви також можете ознайомитись у Додатку С.

Календар щеплень розроблений таким чином, щоб діти отримували вакцину в тому віці, коли вона забезпечує їм найбільш оптимальний захист. Таким чином, батьки повинні зробити все можливе, щоб привести своїх дітей на щеплення якомога ближче до того часу, коли їм потрібно їх проходити. Чим більше часу дитина не отримує вакцину, яку їй повинні ввести за графіком, тим більше вона наражається на непотрібний ризик серйозних захворювань.

Чому медичні працівники іноді вирішують не робити щеплення дитині?

Міністерство охорони здоров'я України ретельно ставиться до забезпечення того, щоб кожна дитина, що проходить вакцинацію, не мала ризиків виникнення побічних реакцій після вакцинації. Лікарі знають накази, настанови міністерства і їм слідують, рекомендуючи батькам зробити щеплення дитині негайно або відкласти вакцинацію, якщо для цього існують очевидні причини. Якщо лікар говорить, що щеплення можна робити, то батьки, що прийняли рішення щодо вакцинації, повинні підписати форму згоди на її проведення. Батьки повинні розуміти, що щеплення є цілком безпечне і ефективне для їхньої дитини, навіть якщо вона хвора на різні хронічні захворювання, такі як бронхіальна астма. Також безпечно проходити вакцинацію під час спалахів інфекційного захворювання. Перенесення вакцинації на пізніший термін, якщо для цього немає обґрунтованої причини, піддає дитину ризику зараження серйозною інфекцією, яку можна було б попередити за допомогою вакцини.

У рідкісних випадках, коли у дитини є довгострокові протипоказання до вакцинації, лікар може рекомендувати взагалі її не проводити. Але остаточне рішення про довготривалі протипоказання або ж скасування вакцинації може прийняти лише територіальна імунологічна комісія (на рівні району, міста чи області).

Що може трапитися з моєю дитиною, якщо я вирішу не робити їй щеплень?

Іноді батьки відмовляються від деяких або всіх щеплень, які лікар рекомендує зробити їх дитині. Хоча вони, безсумнівно, вірять, що діють в найкращих інтересах дитини, ці дії можуть піддати їх улюблену дитину ризику зараження важкими інфекціями. Невакцинованим або частково вакцинованим дітям загрожує небезпека зараження інфекційними захворюваннями, які можна попередити за допомогою вакцинації, і які можуть викликати важкий перебіг, інвалідність або смерть.

Крім того, рішення не робити щеплення дитині вплине на здоров'я інших дітей у суспільстві через відсутність так званого «колективного імунітету». Якщо 90-95% колективу людей, що живуть в одному районі, захищені, то розповсюдження збудника інфекційної хвороби серед людей стає практично неможливим. Батьки, які зробили щеплення своїм дітям, захищають не лише їх, а й інших дітей, які можуть з ними контактувати. Рішення НЕ вакцинувати свою дитину піддає ризику не лише її, АЛЕ й дітей, що живуть по сусідству.

Які наслідки того, що моїй дитині деякі щеплення були проведені з запізненням?

Батьки і медичні працівники повинні зробити все необхідне, щоб не допустити перенесення або пропуску вакцинації. Кожен день затримки вакцинації, яку повинна пройти дитина, загрожує їй

серйозним захворюванням, яке можна було б попередити, якби дитина була вчасно вакцинована.

Батькам дуже рекомендується не допускати перенесення пізніше в часі вакцинації їхньої дитини, якщо тільки цього не порадить лікар у зв'язку з протипоказаннями, що зазначені у наказі Міністерства охорони здоров'я. У цьому наказі визначені фактори або захворювання, які можуть стати причиною перенесення часу щеплення або, в окремих випадках, повної відмови від щеплень для конкретної дитини.

Батькам не слід відкладати вакцинацію до тих пір, поки дитина не отримає результатів загального аналізу крові та сечі або «імунограми». Ці аналізи НЕ дають інформації, необхідної для вирішення вакцинації.

Проте, іноді перенесення вакцинації не можна уникнути. Батькам буває важко дістатися до медичного закладу через погану погоду або поганий стан доріг. Іноді в медичних установах закінчуються запаси деяких вакцин. Зрозуміло, що в подібних випадках вакцинацію слід, по можливості, провести якомога швидше.

3. БЕЗПЕЧНІСТЬ ЩЕПЛЕНЬ

Як я можу бути впевнений у безпечності вакцини?

Хоча жодна вакцина не є на 100% безпечною, сучасні вакцини є ДУЖЕ безпечними, і дітям У БАГАТО-БАГАТО разів безпечніше пройти вакцинацію, ніж залишитися без захисту.

Безпека вакцини забезпечується за рахунок багатьох дублюючих один одного заходів. Перш ніж вакцина отримає офіційний дозвіл для використання на ринку або буде включена в національні програми імунізації різних країн, включаючи Україну, кожну вакцину вивчають багато років. У процесі розробки нової вакцини спочатку необхідно отримати надійні дані про її безпеку та ефективність на тваринах. Після цього вчені повинні провести клінічні випробування за участю людей-добровільців у відповідності зі стандартними міжнародними протоколами. Дослідження кожної вакцини тривають роками, перш ніж її буде ліцензовано і допущено на ринок.

Моніторинг безпеки та якості вакцини продовжується і після її ліцензування, реєстрації та використання в національних програмах. Постмаркетингові дослідження збирають інформацію про всі випадки побічних реакцій. Якщо виникають сумніви про безпечність конкретної вакцини її використання припиняється, до того поки не будуть визначені причини інциденту (-ів). Кожен виробник дотримується процесу контролю якості на всіх етапах виробництва, а також виконує процедури контролю якості для кожної партії вакцини.

Усі вакцини, які використовуються в Україні, є безпечними та застосовуються і в інших країнах світу протягом багатьох років. Такий масштабний досвід чітко демонструє їх безпеку та ефективність. Проте, Міністерство охорони здоров'я сертифікує і тестує кожну партію вакцини в лабораторних умовах, перш ніж дозволити її використання в Україні. Велику увагу приділяють забезпеченню «холодового ланцюга», який застосовується для збереження дієвості вакцин при їх використанні. Існує добре організована система термінового інформування керівництва охорони здоров'я про необхідність призупинити застосування певної партії вакцин, якщо надійшли повідомлення про незвичайні або тяжкі побічні реакції при застосуванні цієї партії. Батьки можуть бути повністю

впевнені в тому, що вакцина, яку вводять їх дітям в Україні, безпечна і дійсно захистить їх від серйозних захворювань.

Приклади того, наскільки переваги вакцин переважують мінімальні ризики

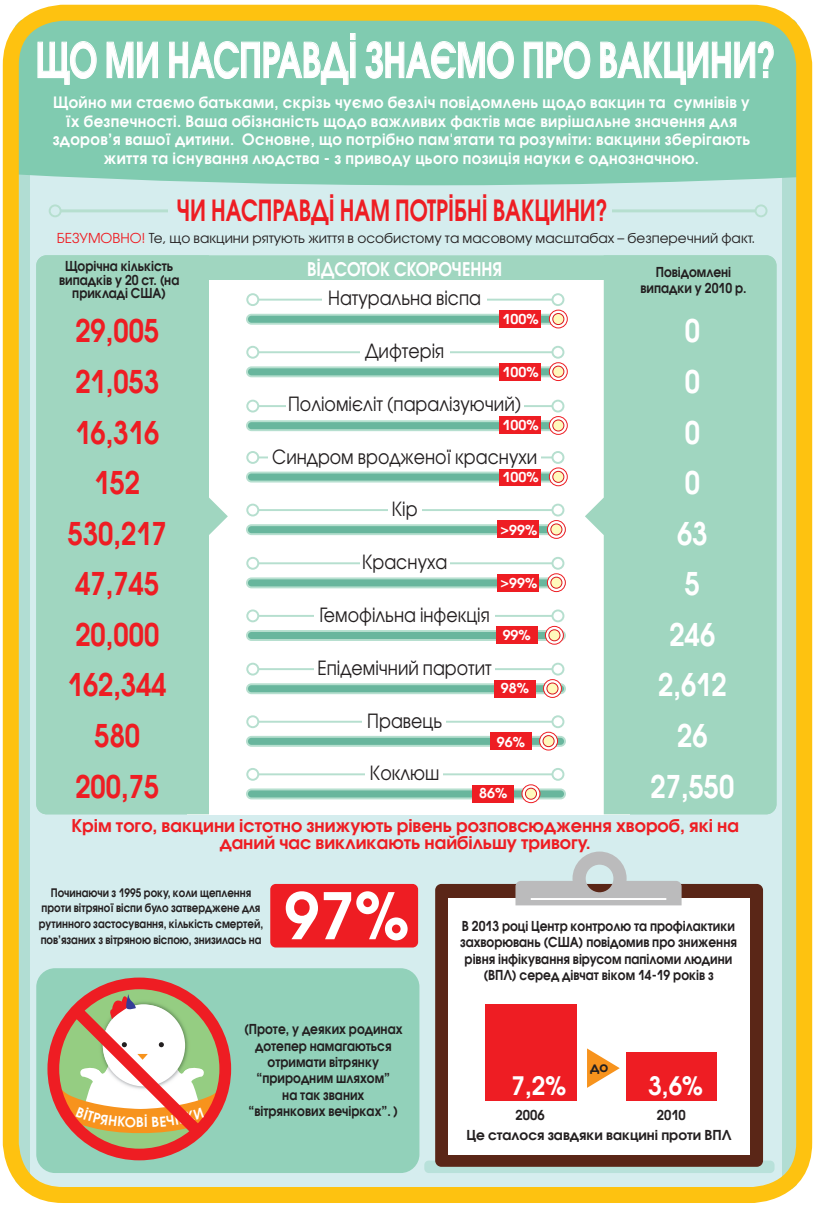

Наприклад, як і інші вакцини, вакцина проти гепатиту В може викликати різні побічні реакції, але вони рідко бувають серйозними. Приблизно в одному випадку на кожні 600 000 доз вакцини проти гепатиту В виникають ускладнення у вигляді важкої алергічної реакції – анафілактичного шоку. Симптоми анафілактичного шоку включають висипання, ускладнене дихання і різке падіння кров'яного тиску. Хоча в Україні не зареєстровано жодного випадку смерті в результаті щеплення проти гепатиту В, ці рідкісні негативні реакції є серйозними.

З іншого боку, хронічний вірусний гепатит В є основною причиною розвитку цирозу і раку печінки. Тисячі українців є носіями вірусу гепатиту В, і багато з них постраждають від серйозних і часто фатальних наслідків цього захворювання. Сьогодні вакцина проти гепатиту В, яку застосовують в Україні, дозволяє батькам захистити своїх дітей від цих наслідків.

Давайте також розглянемо захворювання на кашлюк і вакцину проти нього. В даний час в Україні застосовується два типи вакцин: вакцина старого покоління, так звана цільноклітинна, і більш сучасна вакцина - безклітинна (ацелюлярна). Побічні ефекти після застосування цільноклітинної вакцини виготовленої на основі убитої бактерії більш поширені, ніж після застосування ацелюлярної вакцини. Одне із 100 щеплень може викликати постійний, безперервний плач, одне з 330 - підвищення температури тіла більш ніж 40 °С, і одне на 1750 доз може викликати судоми в результаті підвищення температури. Коли Україна входила до складу Радянського Союзу, всі ми були щеплені цільноклітинною вакциною, яка була дуже ефективною, але викликала стурбованість батьків через свої побічні ефекти (в основному, через підвищення температури).

У 1975 році Міністерство охорони здоров'я Японії вирішило припинити вакцинацію проти кашлюку. За попередні три роки в Японії було зареєстровано 400 випадків кашлюку та 10 смертей від цієї хвороби. Через три роки після скасування вакцинації в країні було зареєстровано 13 000 випадків кашлюку і 113 смертей! Слід зазначити, що незважаючи на велику кількість побічних реакцій на цільноклітинну вакцину проти кашлюку, діти не вмирали від них. Зрозумівши високу ціну своєї помилки, Міністерство охорони здоров'я Японії незабаром знову затвердило використання

вакцини проти кашлюку. Цей досвід показує, що переваги «більш ризикованої» вакцини проти кашлюку абсолютно очевидно переважують її ризик. Нова безклітинна вакцина проти кашлюку значно рідше призводить до розвитку побічних реакцій.

Чому по телебаченню і в Інтернеті поширюється стільки негативної інформації про вакцинацію?

За останні кілька років на телебаченні, по радіо і в Інтернеті в Україні з'явилося чимало негативної інформації про імунізацію. Ця інформація серйозно применшує користь вакцинації і сильно перебільшує її можливі ризики. Наприклад, якщо дитина чи підліток померли незабаром після вакцинації, то деякі люди кажуть, що саме вакцинація викликала цю смерть. Насправді ж, після ретельного розслідування цих випадків, фахівці майже завжди приходили до висновку, що ймовірність того, що вакцинація мала відношення до цієї смерті, вкрай мала. Просто дві події збіглися в часі. Реакція на такі інциденти заснована скоріше на емоціях, ніж на ретельному вивчені і об'єктивній наукові інформації.

На жаль, проведення ретельного розслідування випадків смерті, які, ймовірно, можуть бути пов'язані з вакцинацією, може займати кілька тижнів. До того часу, коли будуть отримані результати, засоби масової інформації вже встигнуть завдати шкоди.

Негативна інформація, яку зазвичай поширюють засоби масової інформації, може викликати сильне занепокоєння у батьків, які зазвичай хочуть зробити все можливе, щоб захистити здоров'я і добробут своїх дітей. Факт залишається фактом: серйозні побічні реакції або смерті, викликані імунізацією, трапляються вкрай рідко, настільки рідко, що вони не повинні хвилювати батьків; а серйозні хвороби, інвалідність і смерть, викликані захворюванням, яке можна попередити вакциною, набагато частіше трапляються в Україні.

Хоча дуже важко дати певну відповідь на питання, чому в Україні так багато негативної інформації про імунізацію, є кілька можливих пояснень:

- Негативну інформацію підтримують певні групи, наприклад, гомеопати, які розглядають імунізацію, як загрозу своєму бізнесу і заробітку.

- Частково негативну інформацію підтримують виробники вакцин, які поширюють інформацію на підтримку своєї продукції і проти продукції інших виробників.
- В Україні, як і в більшості країн, засоби масової інформації намагаються публікувати або транслювати сенсаційну інформацію, яка привертає увагу читачів чи слухачів емоційно і підтримує їх інтерес.
- Крім того, була проблема з виступами деяких офіційних осіб, які повідомляли аудиторії суперечливу інформацію.
- І, нарешті, поза всяким сумнівом, деякі медичні фахівці та інші громадяни дійсно вважають, що вакцинація може бути небезпечною, хоча, якби вони уважно вивчили міжнародні дані, вони б дійшли висновку, що вакцинація включає в себе мінімальні ризики і величезні переваги.

Чи безпечно робити щеплення маленьким новонародженим дітям?

Так, це абсолютно безпечно і дуже важливо. Матка вагітної жінки являє собою стерильне середовище. У навколоплідної рідини немає бактерій мікроорганізмів, вірусів та бактерій. Проте вже через кілька хвилин після того, як дитина покине утробу матері, вона стикається з тисячами бактерій і вірусів, і деякі з них можуть викликати захворювання, незворотні наслідки або навіть смерть. До кінця першого тижня життя шкіра, носоглотка і травний тракт дитини покриті десятками тисяч різних бактерій. Оскільки в організмі новонароджених дітей є материнські антитіла, ці діти протягом декількох місяців мають імунітет до деяких захворювань. Однак більшість немовлят не мають материнського імунітету до туберкульозу, дифтерії, кашлюку, поліомієліту, правцю, гепатиту В або Хіб-інфекції. Якщо невакцинована дитина зіткнеться з однією з цих інфекцій, її організм не зможе побороти її. У новонароджених та немовлят, які пройшли вакцинацію в перші місяці життя, вже розвинулась захисна імунна відповідь, яка не дозволяє хвороботворним бактеріям потрапляти в систему кровообігу і завдавати шкоди. Вакцинація є так само безпечною для немовлят, як і для дітей старшого віку.

Чи може вакцинація ослабити імунну систему дитини?

Абсолютно ні! Дослідження різних специфічних антитіл показують, що імунна система здатна реагувати на дуже велику кількість антигенів, що містяться в різних вірусах і бактеріях. За оцінками вчених, вакцинація дитини від 11 інфекційних захворювань одночасно запускає в дію лише 0,1% потенційних можливостей імунної системи. Оскільки клітини постійно поновлюються (імунна система здатна виробляти близько 2 мільярдів клітин на день), вакцина ніколи не зможе пригнобити навіть частину імунної системи. Це, в принципі, означає, що імунна система здатна виробляти стільки клітин, скільки їй необхідно.

Батькам також не варто турбуватися, знаючи, що їхні діти отримують значно менше імунологічних компонентів - антигенів (таких як білки і полісахариди), що містяться в сучасних вакцинах, ніж у вакцинах старого покоління. Незважаючи на те, що сьогодні діти отримують більше вакцин, дійсне число імунологічних компонентів, антигенів, у вакцинах зменшилося.

Будь ласка, розкажіть мені про побічні реакції на вакцини.

Немає нічого незвичайного в тому, що після вакцинації можуть виникати слабкі побічні реакції, такі як біль або припухлість на місці уколу, або незначне підвищення температури. Такі побічні реакції зазвичай тривають декілька днів, і для полегшення стану дитини можна використовувати звичайні ліки, наприклад, парацетамол. Дуже рідко люди відчувають більш серйозні побічні реакції, наприклад, алергічні, і саме тому медичні працівники запитують, чи не мала дитина серйозних проблем зі здоров'ям або алергічних реакцій на ліки чи продукти харчування. Важкі алергічні реакції на вакцини виникають вкрай рідко, і медичні працівники мають лікування для них.

Чи можете Ви гарантувати, що у моєї дитини не буде побічних ефектів?

Ніхто не може гарантувати, що у Вашої дитини не виникне побічних реакцій на вакцину. Вакцинація може викликати біль, підвищення температури, почервоніння або подразнення в місці уколу. У дуже рідкісних випадках вакцинація може викликати більш серйозні побічні реакції. Наприклад, цільноклітинна вакцина проти кашлюку

може в рідкісних випадках викликати тривалий, безперервний плач, підвищення температури і судоми. Хоча жоден з цих важких симптомів не призводив до незворотних наслідків, цілком зрозуміло, що вони викликають сильне занепокоєння у батьків.

Дуже важливо, щоб батьки не надавали дуже великого значення вкрай рідкісним ризикам виникнення побічних реакцій на щеплення. Майже все, що роблять люди, пов'язано з тим чи іншим ризиком. Наприклад, щороку в Україні чимало людей отримують травми або навіть гинуть, послизнувшись у ванній, або при попаданні їжі у дихальні шляхи, або від удару блискавки – набагато більше, ніж число людей, яким завдано серйозної шкоди в результаті вакцинації. Однак мало хто з нас вважає, що вживання їжі, купання у ванній або прогулянки на вулиці в дощовий день становлять небезпеку. Ми зазвичай навіть не замислюємося про ці ризики, тому що вони надзвичайно малі. До вакцинації слід ставитися так само. До тих пір, поки у світі існують захворювання, які можна попередити вакцинами, жоден з батьків не повинен ризикувати, відмовляючись від вакцинації і захисту дітей.

Чи безпечно моїй дитині проходити вакцинацію під час епідемії грипу?

Якщо лікар виключає ймовірність того, що дитині загрожує рідкісний фактор ризику у зв'язку з вакцинацією, задавши стандартні запитання і виконуючи положення наказу Міністерства охорони здоров'я про причини перенесення вакцинації, немає жодних протипоказань до вакцинації під час сезонного спалаху грипу або іншого захворювання. Насправді, для Вашої дитини БІЛЬШ важливо пройти вакцинацію під час спалаху захворювання. Наприклад, якщо відбувається велика кількість випадків захворювання на кір, через додатковий ризик захворювання, дитині терміново слід зробити щеплення вакциною КПК (яке захищає від кору, паротиту та краснухи). Чим більше людей, які хворіють на інфекційні захворювання, які можна попередити вакцинацією, можуть потенційно контактувати з Вашою дитиною, тим більше дитина потребує захисту. Батьки не повинні боятися, якщо їхня дитина пройде вакцинацію після зараження інфекцією, якщо симптоми її не проявилися (інкубаційний період). Немає жодної небезпеки того, що вакцина посилить вплив захворювання.

Чи не небезпечно отримувати кілька щеплень в один день?

Наукові дослідження, в ході яких вивчалися наслідки одночасного введення різних комбінацій вакцин, показали, що рекомендовані вакцини однаково ефективні як в комбінації так і окремо, і що такі комбінації не несуть підвищеного ризику розвитку побічних реакцій. Єдиний захід обережності, якого повинен дотримуватися медичний працівник, який проводить щеплення: не робити більше одного уколу в одне і те ж саме місце. Це дозволить уникнути дискомфорту у місці щеплення.

Проведення декількох щеплень під час одного відвідування лікаря має дві практичні цілі. По-перше, дитина проходить імунізацію і, таким чином, отримує захист якомога раніше в уразливі перші місяці життя. По-друге, отримання декількох щеплень одночасно означає, що дитині доведеться менше відвідувати лікаря. Це є менш травматичним для дитини і дозволяє батькам заощадити час.

Чи можна проводити вакцинацію хронічно хворій дитині?

Хронічні хвороби, такі як бронхіальна астма, цукровий діабет і неврологічні розлади, не є абсолютним або постійним протипоказанням для вакцинації. Діти із затримками фізичного розвитку, а також діти з хронічними хворобами, потребують вакцинації навіть більше, ніж інші діти, оскільки їх організм більш уразливий і сприйнятливий до різних інфекційних захворювань. Вони проводять більше часу у медичних установах, ніж інші діти, де можуть, контактувати з інфікованими пацієнтами.

Чи правда, що в багатьох країнах діти, які мають симптоми звичайної застуди або невелике підвищення температури, проходять вакцинацію?

Так, у багатьох країнах роблять щеплення дітям із застудою та іншими несерйозними захворюваннями. Деякі батьки побоюються, що у дітей з гострими захворюваннями реакція на вакцину буде слабшою, а реакції будуть більш серйозними, ніж у здорових дітей. Деякі вважають, що хворим дітям не можна давати додаткове навантаження на імунну систему, яка вже бореться з інфекцією. Однак Всесвітня організація охорони здоров'я і

міністерства охорони здоров'я багатьох країн рекомендують проводити вакцинацію дітям, оскільки результати досліджень показують, що наявність інфекції верхніх дихальних шляхів, інфекції вуха, температура, діарея, інфекції шкіри не впливають на рівень захисних антитіл, вироблення яких стимулює вакцина.

Інформація про здатність вакцин стимулювати захисну імунну відповідь у дітей з серйозними інфекціями (такими як бактеріальна пневмонія або менінгіт) поки є недостатньою. Незважаючи на те, що вакцинацію дітей із серйозними захворюваннями слід перенести на пізніший час, після того як пройдуть симптоми, ця рекомендація не базується на імовірності того, що у дитини розвинеться неадекватна імунна відповідь на вакцинацію. Імунізацію переносять, щоб уникнути «накладання» відповіді на вакцину на тлі наявної хвороби, і щоб батьки не вважали симптоми хвороби наслідками вакцини.

Чи існує небезпека для моєї дитини через такі компоненти вакцини, як ртуть, тімеросал, алюміній і формальдегід?

Консерванти і стабілізатори використовуються для збереження дієвості вакцини і захисту від її забруднення. Відомий консервант – хімічна речовина, що має назву тіомерсал – містить надзвичайно малі кількості етилртуті. І хоча досі не отримано наукових доказів того, що тіомерсал у вакцинах нібито пов'язаний з розвитком аутизму та інших негативних наслідків, цю хімічну сполуку вилучено зі складу багатьох вакцин. Кількість етилртуті в одній вакцині, в якій досі використовується цей консервант (це багатодозові вакцини проти грипу, наприклад), набагато менша, ніж у багатьох продуктах харчування, які споживають люди: в бутерброді з тунцем у п'ять разів більше ртуті, ніж у вакцині проти грипу. Крім того, саме той різновид солей ртуті (метил-ртуть), яку виявлено в м'ясі тунця, може мати негативні наслідки для здоров'я. Дитина, що перебуває на винятковому грудному вигодовуванні протягом шести місяців, споживає в 15 разів більше етилртуті, ніж міститься в одній дозі вакцини проти грипу.

Хоча з 2011 року тіомерсал вилучено з більшості вакцин, рівень захворювання аутизмом стрімко зростає. Дослідники не знають точно, що викликає аутизм – до факторів ризику можна віднести екологічні проблеми, передчасні пологи, немолодий вік батьків і малий інтервал між пологами. Вакцинація до цих чинників не відноситься.

Результати дослідження одного випадку за участю лише восьми батьків в 1998 році привели групу дослідників до висновку про те, що комбінована вакцина проти кору, паротиту та краснухи (КПК) могла стати причиною аутизму. Однак Ви не знайдете цю статтю в Інтернеті, оскільки журнал, який опублікував її, пізніше відкликав її, коли колишній член дослідницької лабораторії зізнався, що дані цього дослідження були сфабриковані! Через дванадцять років провідний автор втратив ліцензію на медичну практику у Великій Британії і був звинувачений у шахрайстві. Вся ця історія виявилася вигадкою.

Перш ніж все це стало відомим, декілька шановних учених спробували відтворити результати цього дослідника, який пізніше дискредитував себе. Нікому з них це не вдалося – і тепер ми знаємо, чому.

На жаль, налякані батьки вирішили не робити щеплення вакциною КПК, і в результаті цієї необґрунтованої заяви в Сполученому Королівстві і США виникли спалахи кору.

Батьки не повинні приймати рішення про здоров'я своєї дитини на основі лише одного дослідження або повідомлень в пресі! Вони повинні поговорити зі своїм дитячим лікарем, якщо у них є побоювання з приводу безпеки тієї чи іншої вакцини.

У деяких дитячих вакцинах використовується мізерна кількість солей алюмінію, і вони абсолютно безпечні. Алюміній – найпоширеніший метал у земній корі. Тому він завжди присутній у питній воді, ґрунті і навіть у повітрі. Фрукти, овочі, горіхи, борошно, крупи, молочні продукти і навіть дитячі суміші для штучного харчування і грудне молоко – всі вони містять певну кількість алюмінію. Ви користуєтеся дезодорантами? Цей метал присутній і там.

Солі алюмінію додають у вакцини, оскільки вони посилюють відповідь імунної системи на вакцину. Вони безпечно використовуються вже кілька десятиліть. Завдяки солям алюмінію, для деяких інактивованих вакцин можна зменшити кількість бустерних (ревакцинальних) доз, які слугують для формування адекватної імунної відповіді в організмі.

Національна програма імунізації в Україні, Всесвітня організація охорони здоров'я та інші поважні організації не вважають, що наявність алюмінію у вакцинах є небезпечною для здоров'я. У вакцинах міститься значно менше алюмінію, ніж діти отримують з навколишнього середовища, грудного молока, молочних сумішей та багатьох продуктів харчування. Після введення вакцини кількість алюмінію, що визначається в крові немовлят, не змінюється, і майже половина алюмінію, що містився у вакцині, виводиться з організму протягом одного дня.

Невелика кількість формальдегіду використовується для стерилізації вакцинної рідини, щоб при уколі в організм Вашої дитини не потрапили сторонні інфекції на зразок бактерії стрептокока. Люди часто асоціюють формальдегід з тим постійним запахом, який був у повітрі шкільної хімічної лабораторії. Однак слід пам'ятати, що формальдегід потрапляє в організм людини природним шляхом. Ми всі контактуємо з формальдегідом, оскільки він міститься у дитячому шампуні, паперових рушниках, туші для вій або килимовому покритті. Та невелика кількість, яка використовується у вакцинах, не повинна викликати занепокоєння.

4. ДОСВІД ВАКЦИНАЦІЇ

Прийняття рішення про вакцинацію дітей має життєво важливе значення для їх здоров'я і добробуту. Але навіть з урахуванням цього, очевидно, що уколи можуть викликати стрес у батьків і їхніх маленьких дітей. Лікарі дають батькам кілька хороших порад, щоб вони могли підтримати своїх дітей до, під час і після уколів.

Як мені підготувати дитину до щеплення?

Підготуйтеся самі! Перш ніж Вашій дитині буде зроблено укол, виконайте кілька простих кроків, щоб відвідування пункту імунізації викликало менше стресу у Вас і Вашої дитини.

- Прочитайте інформацію про вакцини в надійних джерелах і запишіть ті запитання, які Ви хочете поставити медичному працівнику.
- Візьміть з собою улюблену іграшку чи книжку, а також ковдру, якою зазвичай вкривається Ваша дитина, щоб заспокоїти дитину.
- Допоможіть дітям старшого віку зрозуміти, що вакцини – це добре. Не лякайте дитину уколами, не кажіть їм «якщо будеш погано поводитися, я тебе відведу до медсестри, і вона зробить тобі укол». Замість цього постійно нагадуйте дитині, що вакцини допомагають їй не хворіти.
- Будьте чесні перед дитиною. Поясніть, що при уколі вони відчують, ніби їх ущипнули або вжалили, але боляче буде недовго.
- Попросіть інших членів сім'ї, особливо старших братів чи сестер, підтримати дитину.
- Не розказуйте «страшні історії» і не лякайте дитину уколами.

В яких випадках дитина потребує прийому протиалергічних препаратів перед щепленням?

Немає особливого сенсу давати дитині антигістамінні та протизапальні препарати перед щепленням.

Що я можу зробити, щоб моя дитина відчувала себе більш комфортно під час щеплення?

Якщо у Вас є питання про імунізацію, зверніться з ними до дитячого лікаря або медсестри. Після закінчення прийому у лікаря попросіть його порадити якісь знеболюючі (крім аспірину) та інші заходи, яких можна вжити вдома, щоб підтримати Вашу дитину.

Спробуйте зробити наступне, щоб дитина легше перенесла уколи:

- Відверніть увагу та заспокойте дитину, притиснувши її до себе, заспівайте їй пісеньку або поговоріть ласкавим голосом.
- Посміхайтеся, дивіться дитині в очі. Дайте дитині зрозуміти, що все буде добре.
- Заспокойте дитину, давши їй улюблену іграшку, або почитайте книжку. Звична ковдра також допоможе дитині заспокоїтися.
- Якщо можливо, посадіть дитину собі на коліна і міцно обійміть.

Для дітей старшого віку

- Зробіть кілька глибоких вдихів і видихів разом з дитиною, щоб допомогти їй «видихнути» біль.
- Покажіть їй що-небудь цікаве в кімнаті, щоб відвернути увагу.
- Розкажіть або прочитайте їй що-небудь.
- Підтримайте дитину, якщо вона плаче. Ніколи не сваріть дитину за те, що вона «не сміліва».

Після того як дитина отримає всі уколи, надайте їй максимальну підтримку. Візьміть її на руки, притисніть до себе; немовля погодуйте грудьми або дайте пляшечку з молочною сумішшю. Говоріть втішним голосом, хваліть і обіймайте дитину – це покаже їй, що все вже добре.

На що мені слід звертати увагу після вакцинації дитини?

Вашій дитині знадобиться вся ваша любов і турбота після проходження щеплень. Деякі щеплення, що захищають дітей від серйозних захворювань, можуть деякий час спричиняти дискомфорт. Це нормальна реакція, яка скоро проходить. Звертайте особливу увагу на дитину протягом декількох днів. Якщо Ви побачите якісь ознаки, що Вас турбують, зателефонуйте до лікаря.

Якщо Вам здається, що у дитини підвищилася температура, поміряйте її. Найлегше це зробити за допомогою електронного термометру, який вставляють під пахву (або за допомогою іншого методу, який Вам порекомендує медичний працівник). Якщо у дитини підвищилася температура до такого ступеня, про який Вас попереджав медичний працівник, або якщо у Вас виникли запитання, телефонуйте до лікаря.

Щоб збити температуру, можна зробити наступне:

- Давайте дитині багато пити.
- Одягайте дитину легко. Не укутуйте її і не сповивайте туго.
- Дайте дитині лікарські препарати для зниження температури або полегшення болю (наприклад, ацетомінофен – парацетамол (Панадол®, Ефералган®, тощо) або ібупрофен (наприклад, Нурофен®). Доза препарату повинна залежати від маси тіла дитини і від рекомендацій лікаря. Не давайте аспірин. Перевірте температуру через 1 годину. Зателефонуйте лікарю, якщо у Вас є питання.

Якщо рука або нога дитини набрякла, почервоніла і стала гарячою на дотик:

- Для полегшення болю дайте ацетомінофен (парацетамол) або ібупрофен. Не давайте аспірин!
- Якщо почервоніння або подразнення посилюється через 24 години, зателефонуйте до лікаря.

Є деякі заходи після вакцинації, рекомендовані іншими батьками та деякими медичними працівниками в Україні, в яких немає необхідності. Наприклад, поширеною є думка, що краще за все забезпечити дитині спокій і не виводити гуляти на вулицю декілька днів, уникати контакту з іншими дітьми і не митися. Насправді, будь-який біль після уколу пройде швидше, якщо дитина буде активною, щоб вакцина «не застоювалася» на місці уколу; немає жодних проблем з купанням дитини і спілкуванням з іншими дітьми. Також вважається, що дитина не повинна їсти продукти, що «викликають алергію», кілька днів після вакцинації. Для цього теж немає жодних причин, і дитині слід давати звичні для неї їжу і напої, хоча цілком нормально, що деякі діти вживають менше їжі протягом 24 годин після вакцинації.

Якщо у Вас викликає занепокоєння те, як дитина себе почуває і виглядає після вакцинації, зателефонуйте до лікаря.

Чому батьки повинні підписувати форму згоди?

Для того щоб бути впевненим, що всі батьки поінформовані про ризики і переваги вакцинації їхніх дітей, Міністерство охорони здоров'я вимагає, щоб лікар надав батькам форму інформованої згоди, і щоб всі батьки, які прийняли рішення щодо вакцинації своєї дитини, підписали цю форму, що підтверджує, що вони ознайомилися з інформацією і згодні провести вакцинацію дитині. Така форма використовується в багатьох країнах, щоб забезпечити інформування батьків, які можуть висловити свою думку і прийняти рішення щодо медичної допомоги своїй дитині.

З приводу імунізації, уряд настійливо рекомендує всім батькам прийняти вкрай малий ризик на тлі величезної користі для їхніх дітей та інших дітей у їхніх громадах. Однак у звичайних умовах в Україні нікого з батьків не змушують проводити вакцинацію їх дітям.

ФОТОПРОЕКТ НА ПІДТРИМКУ ГО «БАТЬКИ ЗА ВАКЦИНАЦІЮ»

Додаток А: список веб-сайтів з достовірною інформацією про імунізацію

Для того, щоб більше дізнатися про імунізацію і захворювання, зверніться до Вашого лікаря-педіатра і відвідайте наступні веб-сайти. Батькам слід знати про те, що,якщо вони проведуть пошук в мережі Інтернет за словом «імунізація», вони побачать безліч сайтів із вкрай сумнівноюінформацією. Тому ми закликаємо батьків прочитати інформацію на наступних сайтах, створених за підтримки поважних наукових організацій:

bzv.org.ua
moi-privivki.com
stoppolio.in.ua
imunitet.com.ua
komarovskiy.net
zdoroviy.com.ua
doc.ua
lirarni.com
zrostaymaluk.com.ua
patients.org.ua
eliky.in.ua

Міністерство охорони здоров'я України
moz.gov.ua

Верховна Рада України
rada.gov.ua

Для інформації англійською мовоюпро вакцинацію та інфекційні захворювання:

Всесвітня організація охорони здоров'я
who.int/immunization

Європейське регіональне бюро ВООЗ
euro.who.int/en/what-we-do/health-topics/diseaseprevention/vaccines-and-immunization

Центри з контролю і профілактиці захворювань США
cdc.gov/vaccines/

Європейський центр з контролю і профілактики захворювань
ecdc.europa.eu/en/healthtopics/immunisation/Pages/index.aspx

Коаліція сприяння імунізації
immunize.org

Центр просвіти про вакцини, Дитяча лікарня Філадельфії
chop.edu/service/vaccine-education-center/about-thevaccine-education-center.html

Додаток В: Захворювання, які попереджають вакцинами, внесені до списку Української національної програми імунопрофілактики

Від яких хвороб захищає вакцинація

10 інфекцій, вакцинація проти яких входить до календаря щеплень України:

Гепатит В

Захворювання викликає вірус, який вражає печінку. Тривале перебування вірусу в клітинах печінки може спровокувати розвиток цирозу і раку печінки. Цироз і рак печінки призводять до смерті. Зараження відбувається при контакті з кров'ю чи іншими рідинами інфікованої людини. Вірусом можна заразитися при контакті з інфікованими медичними інструментами, у побуті (зубна щітка, залізний гребінець, ножиці, якими користувалася інфікована людина). Відомі випадки зараження дітей вірусом гепатиту В у пісочниці після уколу шприцом раніше використаним наркоманами.

Вакцинація є найефективнішим засобом попередження цього захворювання. В результаті повного курсу вакцинації виробляється довічний імунітет.

Досягнення: з 1982 року доступна вакцина проти гепатиту В. Ця вакцина ефективна в попередження інфекції та її хронічних наслідків на 95% і є першою вакциною проти одного з основних видів раку людини.

Туберкульоз

Захворювання викликає бактерія. Для немовлят захист від туберкульозу дуже важливий, оскільки у випадку зараження туберкульозом у перший рік життя існує високий ризик захворіти на туберкульозний менінгіт, який вражає мозкові оболонки. В цьому випадку туберкульоз особливо тяжко піддається лікуванню і часто має летальні наслідки.

Інфекція передається повітряно-крапельним шляхом (від хворої

людини до здорової при чханні, кашлі).

Вакцинація від туберкульозу не захищає на все життя. Результати досліджень показали, що діти, яким не робили щеплень, захворюють на туберкульоз у 15 разів частіше, ніж ті, хто своєчасно отримав щеплення. Імунітет зберігається впродовж 7–10 років. Повторна вакцинація (ревакцинація) дорослих не проводиться, оскільки ефективність її не доведено.

Досягнення: ВООЗ прийняла програму боротьби з туберкульозом. За період з 1990 до 2013 року смертність від туберкульозу зменшилася на 45%.

Дифтерія

Захворювання викликає бактерія. В основному, дифтерія проявляється у вигляді ангіни, під час якої у горлі утворюються плівки, що іноді ускладнюють дихання. Токсин, який виробляє дифтерійна бактерія, потрапляє до крові і уражає різні органи, найчастіше — серце (викликаючи міокардит), нервову систему, нирки. Навіть попри своєчасне лікування близько 20% хворих помирають. Передається повітряно-крапельним шляхом.

Вакцинація проти дифтерії є дуже ефективною, попереджає розвиток захворювання та ускладнення. Для підтримки імунітету проти дифтерії необхідне повторне введення вакцини за схемою згідно з календарем щеплень (дорослі ревакцинуються раз на 10 років).

Досягнення: за результатом проведеної імунопрофілактики захворюваність на дифтерію різко знизилася; у багатьох країнах вона була ліквідована.

Кашлюк

Інфекцію викликає бактерія. Захворювання характеризується запаленням дихальних шляхів і супроводжується нападами спазматичного кашлю, який порушує дихання — аж до його зупинки. Передається повітряно-крапельним шляхом.

Кашлюком хворіють у будь-якому віці, але у дітей першого року

життя це захворювання протікає вкрай тяжко, викликає такі ускладнення, як пневмонія, ушкодження головного мозку, може призвести до смерті.

Вакцинація попереджає тяжкі прояви захворювання і ускладнення. Сформований в результаті повного курсу вакцинації імунітет проти кашлюку зберігається впродовж 5–7 років.

Досягнення: внаслідок широкомасштабної вакцинації, проведеної у 1950-1960 роках у промислово розвинутих країнах, сталося різке зниження захворюваності (більш ніж на 90%) і смертності від кашлюку.

Правець

Захворювання викликає бактерія, яка виробляє токсин, що вражає нервову систему. Проявляється сильними судомами, що іноді можуть призвести до переломів кісток. Хвора людина відчуває сильні болі. Від 5 до 10% хворих помирають. При тяжких формах правця смертність сягає понад 50%.

Передається при потраплянні забрудненого ґрунту до рани, через заражені предмети (цвях у землі).

Вакцинація проти правця є дуже ефективною і попереджає розвиток захворювання. Для підтримки імунітету проти правця необхідне повторне введення вакцини за схемою згідно з календарем щеплень (дорослі ревакцинуються раз на 10 років).

Також можлива екстрена вакцинація проти правця. Якщо дитина, якій не робили щеплення, поранилася, негайно зверніться до лікаря, щоб зробити термінову профілактику правця.

Досягнення: до кінця 2013 року вакцина, що запобігає правець матерів і новонароджених, була введена в 103 країнах. Внаслідок імунізації було захищено 82% новонароджених дітей.

Поліомієліт

Захворювання викликає вірус, який передається через брудні руки, забруднені харчові продукти і воду, іноді — повітряно-

крапельним шляхом. Вірус поліомієліту вражає нервові клітини, що відповідають за рухи, і викликає параліч. Паралітична форма поліомієліту невиліковна.

Вакцинація є єдиним ефективним засобом попередження цього захворювання.

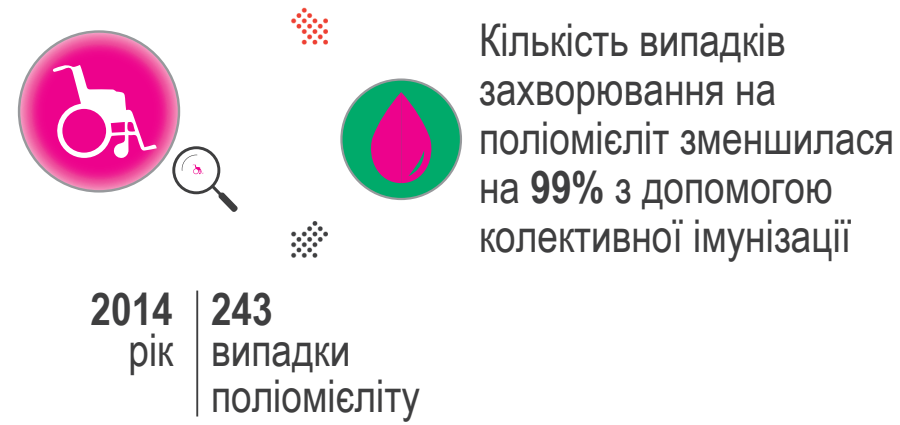

Досягнення: пройдено 99% шляху до ліквідації поліомієліту у всьому світі.

Хіб-інфекція (гемофільна інфекція)

Інфекцію викликає бактерія Hib (Haemophilus influenzae типу b), яка передається повітряно-крапельним шляхом. У назві бактерії присутнє слово, influenzae, у перекладі — „грип", тому що бактерію вперше було виявлено у людей, котрі померли під час епідемії грипу.

У дітей до 5 років Хіб провокує розвиток пневмонії, гнійного менінгіту, запалення надгортанника, що призводить до задухи (епіглотит), запалення середнього вуха (отит), гнійного запалення суглобів (артрит), запалення кістки(остеомієліт), „зараження" крові (сепсис).

Вакцинація попереджає розвиток цих захворювань.

Вакцинація проти Хіб-інфекції була включена до календаря щеплень України у 2006 році, отже батьки знають про цю вакцину найменше. Чимало європейських країн, США, Канада, Японія проводять вакцинацію проти Хіб-інфекції вже понад 15 років. Результат — значне зниження захворювань і смертей, пов'язаних із Хіб.

Досягнення: вакцинація проти гемофільної інфекції проводиться у 189 країнах, що значно скоротило кількість менінгіту та випадків бактеріємії, викликаних гемофільною інфекцією.

Кір

Захворювання викликає вірус. Кір надзвичайно заразний, передається повітряно-крапельним шляхом. Симптомами кору є висока температура, нежить, кашель, висип, іноді блювання і пронос. Ускладненнями кору можуть бути пневмонія і енцефаліт (ураження головного мозку). Кір може призвести до смерті.

Дві дози вакцини забезпечують довічний захист від захворювання.

Досягнення: за період з 2000 до 2013 року протикорова вакцинація привела до зниження глобальної смертності від кору на 75%.

Краснуха

Захворювання викликає вірус, який передається повітряно-крапельним шляхом. У більшості дітей воно протікає дуже легко. Симптомами краснухи є висип, незначне підвищення температури. У деяких випадках — запалення суглобів (артрит). Якщо жінка заражається краснухою на ранніх термінах вагітності, у неї може статися викидень. При зараженні жінки краснухою у другому і третьому триместрі вагітності існує дуже високий ризик

народження дитини із синдромом вродженої краснухи (вроджені пороки серця, катаракта, сліпота, глухота, розумова відсталість, ураження інших органів).

Дві дози вакцини забезпечують довічний захист від захворювання.

Досягнення: завдяки масштабній вакцинації проти краснухи, проведеної протягом останнього десятиліття, краснуха та синдром вродженої краснухи (свк) у багатьох розвинутих і в деяких країнах, що розвиваються, практично ліквідовані. В американському регіоні ВООЗ з 2009 року не було ендемічних (тих, що передаються природним шляхом) випадків інфікування краснухою.

Епідемічний паротит (свинка)

Це захворювання викликає вірус. Воно характеризується ураженням слинних залоз, підшлункової залози, статевих залоз. Вірус може вражати нервову систему, викликати менінгіт, енцефаліт, глухоту. У чоловіків здатен викликати безпліддя. У рідких випадках хвора на епідемічний паротит людина може померти.

При інфікуванні вагітної жінки у першому триместрі вагітності у 25% випадків вагітність може перерватися викиднем або ж передчасними пологами.

Інфекція передається повітряно-крапельним шляхом.

Досягнення: у країнах, де проводиться масштабна імунізація проти паротиту, захворюваність значно знижується.

5 ПРИЧИН ЗРОБИТИ ДИТИНІ ЩЕПЛЕННЯ

- Імунізація може врятувати життя вашої дитини.
- Вакцинація є безпечною і дуже ефективною.
- Захищаючи себе, ви також піклуєтесь про інших.
- Імунізація може заощадити ваш час і бюджет сім'ї.
- Імунізація захищає майбутні покоління.

Додаток С:
Календар щеплень для дітей та молоді

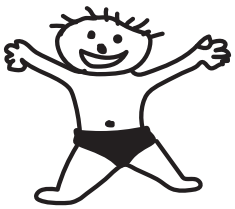

Керівництво для батьків

1 день	Гепатит В
3-5 днів	БЦЖ (туберкульоз)
1 місяць	Гепатит В
2 місяці	АКДП/АаКДП (кашлюк, дифтерія, правець), поліомієліт (ІПВ), **Haemophilus influenza** тип В
4 місяці	АКДП/АаКДП (кашлюк, дифтерія, правець), поліомієліт (ІПВ), **Haemophilus influenza** тип В
6 місяців	АКДП/АаКДП (кашлюк, дифтерія, правець), поліомієліт (ОПВ), Гепатит В
12 місяців	КПК (кір, паротит, краснуха) , **Haemophilus influenza** тип В
18 місяців	АКДП/АаКДП (кашлюк, дифтерія, правець), поліомієліт (ОПВ)
6 років	АДП (дифтерія, правець), поліомієліт (ОПВ), КПК (кір, паротит, краснуха)
14 років	Поліомієліт (ОПВ)
16 років	АДП-М (дифтерія, правець). Кожні 10 років надалі.

При розробці цього плану був використаний календар щеплень Коаліції сприяння імунізації

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток

Ми вдячні батькам, медикам та всім небайдужим людям, які допомогли зібрати кошти на видання цього довідника та разом з нами поширюють достовірну інформацію про вакцини та щеплення.

На жаль, рівень вакцинації дітей в Україні за даними 2016 року далекий від рекомендованого ВООЗ 95%. Україна має найнижчі показники охоплення щепленнями серед усіх європейських країн та одні з найнижчих в світі. Про це свідчить офіційна статистика МОЗ України, ВООЗ та Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ). Українське суспільство потребує більшої обізнаності щодо проблематики вакцинації.

24-30 квітня 2017 року в Україні буде проводитися Український тиждень імунізації. Цей захід має стати щорічним та відбуватиметься одночасно з Всесвітнім та Європейським тижнями імунізації.

Головна мета ініціативи «Український тиждень імунізації» - інформувати населення про вакцинацію як найбільш ефективний інструмент захисту від інфекційних хвороб та важливу умову збереження національної безпеки країни.

Ми готові ділитися інформацією і досвідом, залучати кращих фахівців і надавати вам достовірну інформацію. Але без вашої допомоги реалізувати цей проект неможливо. Для того, щоб ще більше батьків мали змогу отримати довідник, дуже необхідна ваша допомога. Інвестуйте в майбутнє! Підтримайте громадську організацію «Батьки за вакцинацію», місія якої є захист здоров'я та життя дітей України. Наші діти мають право на захист і лише ми, батьки, можемо забезпечити виконання цих прав. Будьмо відповідальними!

Інвестуйте в майбутнє! Зараз нам важливий кожен внесок і будь-яка допомога!

Реквізити для підтримки проекту

Одержувач: ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «БАТЬКИ ЗА ВАКЦИНАЦІЮ»
Поточний рахунок №: 26004455021041
Код одержувача: 40303065
Банк одержувача: АТ «ОТП Банк» місто Київ, 01033, Жилянська, 43
МФО банку: 300528
email: info@bzv.org.ua
тел. (044) 592-50-82
www.bzv.org.ua

Факти про імунізацію

1. Завдяки вакцинації людство перемогло натуральну віспу.

Ліквідація віспи була офіційно оголошена в 1980 році і стала першою хворобою, переможеною у всьому світі.

2. Захворюваність на поліомієліт знизилася на 99%.

З 1988 року кількість випадків захворювання на поліомієліт зменшилася більш ніж на 99% - з 350 000 випадків до 96 зареєстрованих випадків у 2015 році. Таке зменшення є результатом глобальних зусиль по ліквідації цієї хвороби. У 2015 році лише 2 країни (Афганістан, і Пакистан) в світі залишаються ендемічними щодо поліомієліту, в той час як в 1988 році число таких країн перевищувало 125.

3. Щорічно понад 750 тисяч дітей завдяки вакцинації уникають долі стати інвалідами.

4. Глобальна смертність від кору знизилася на 75%.

Завдяки посиленим кампаніям вакцинації, глобальна смертність від кору знизилася на 75% за період з 2000 по 2013 рр. У 2000 р. зафіксовано 535 300 випадків смерті від кору, а в 2013 р в світі від цього захворювання загинуло 145 тис. 700 осіб.

5. Знизилася щорічна смертність від правця новонароджених зменшилася більш ніж в 13 разів. Число випадків смерті від правця новонароджених зменшилася до 59 000 у 2010 р. у порівнянні з 790 000 випадків смерті в 1988 році.

Щорічно понад 1 мільйон дітей грудного та раннього віку вмирають від інфекційних захворювань, які можна попередити вакцинацією.

Rotary Україна

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ БАТЬКИ ЗА ВАКЦИНАЦІЮ

Національний комітет Поліо Плюс в Україні